

Posudek diplomové práce

Michal Karas: Komunistická strana Československa a tištěná žurnalistika za třetí Československé republiky, Praha 2023, 185 stran + 13 stran přílohy, diplomová práce obhájená na Ústavu českých dějin FF UK.

Třetí Československá republika je vděčným a atraktivním tématem tuzemského i zahraničního historického bádání. Jednalo se možná o krátké, ale současně dynamické a interpretačně lákavé období, v němž byly z dnešního pohledu započaty události a trendy naplno se projevující v časech navazující komunistické diktatury formující se po únoru 1948. Jak ukazuje německá historička Christiane Brenner, významným aspektem třetirepublikového dění bylo formování veřejného mínění. Silným hráčem na „diskurzivním“ poli období let 1945–1948 byla československá komunistická strana. Důvody, proč tomu tak mimo jiné bylo, nastiňuje ze specifického světla ve své diplomové práci Michal Karas.

V textu *Komunistická strana Československa a tištěná žurnalistika za třetí Československé republiky* se autor věnuje nikoli primárně či výlučně roli, kterou československá komunistická strana přisuzovala tiskové politice, nýbrž její neméně důležité organizaci. Sleduje tedy kromě jiného vývoj komunistické žurnalistiky v poválečném období, přibližuje situaci a zaměření jednotlivých tiskovin KSČ, organizaci distribuce tisku i jejich aktéry.

Svého druhu nahlédnutí za kulisy komunistické tiskové politiky, kterou lze v konečném vyznění považovat za účelnou, prezentoval v rámci logicky strukturované práce. Po obligátním úvodu seznamujícím čtenáře s cílem práce, pramennou základnou atd., přistoupil v první „historické“ kapitole k přiblížení názorů významných komunistických představitelů o tisku. Čtenáře zde seznamuje s myšlenkami nejen zakládajících autorit Marxe a Engelse, ale i „našeho“ Klementa Gottwalda. Kapitola tak v ideálním případě představuje názorový kontext, do nějž posléze Karas situoval líčení tuzemských tiskových poměrů. V navazující kapitole, opět kontextualizující, krátce představuje vývoj KSČ ve sledovaném čase.

Za těžiště práce však považují další oddíly věnované již přímo komunistické žurnalistice, potažmo tisku. Zde postupně líčí stav stranické žurnalistiky, její rozličně profilovaná periodika. Sleduje taktéž ústrojí komunistické strany v oblasti tiskové politiky. Tiskovou politiku KSČ přitom Michal Karas nechápe v užším slova smyslu jako pouze vydávání novin či časopisů. Co totiž považují za přínos práce, nahlíží ji širěji coby tisková, ale i organizační opatření, kroky a „intervence“ do veřejného prostoru, ale i vůči jiným politickým

stranám, třeba právě v podobě vlivu na přiděl rotačního papíru, v poskytování návodu straníkům, jak koncipovat texty atd. Karas tak činí na základě chvályhodné heuristiky. Práce se proto může pochlubit intenzivním výzkumem v archivních i knihovních fondech. Koneckonců i ve zvládnutí archivní matérie je síla a přínos předkládaného díla.

V návaznosti na výše napsané se mi může hodnotit práce Michala Karase snadno. Karas předkládá poučený přehled o šířeji chápaných tiskových aktivitách československé komunistické strany. Podle mého soudu přesvědčivě ukazuje, že v daném případě šlo o proorganizovanou aktivitu, jejíž představitelé si uvědomovali význam aktivního formování veřejného prostoru a vstupování do něj. V Karasově podání se tak reprodukce konkrétní ideologie na stránkách Rudého práva snoubila, potažmo prolínala s tou prezentovanou prostřednictvím nástěnných novin, ale rovněž s praktickými kroky činěnými v souvislosti s přidělem rotačního papíru – teorie se prolínala s praxí.

Michal Karas ve své diplomové práci zkrátka nastiňuje pomyslnou *krajinu tiskové politiky* Komunistické strany Československa v průběhu krátkého, ale z hlediska aktuálních i budoucích dějů klíčového třetirepublikového období. V tomto ohledu jde o práci podárenou. Litovat mohu jen, že se autor nepokusil o intenzivnější konceptuální zakotvení, zaštitění práce. Vím ovšem, že je jistější v popisně koncipované, vpravdě však poctivě vybadané práci.

Diplomovou práci Michala Karase doporučuji k úspěšné obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

V Praze 30. května 2023

doc. PhDr. Jan Randák, Ph.D.